

Nr. 48

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 29 Lapkričio (November) 1901 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas IX

Politiszkos žinios.

Amerika.

Visi laukia su nekantrybe raszto j kongresą prezidento Roosevelto, kuriame jis išreikš siekius Amerikos rando. Dabar visoki naujo prezidento draugai išreikšia daug tokių reikalavimų, kurių įvedimas ne apsieitų be didelių nesutikimų su kitoms didelėms svieto viešpatystėms. Dangelis laiko tas prezidento draugų kalbas už išreikšiamą rūpomonių prezidento Roosevelto. Todėl tai dabar ne tik Amerikoje, bet ir kituose kraštuose laukia raszto j kongresą dabartinio prezidento, kuriame jis turės išreikšti mierius Suvienytų Valstijų rando. Ypac visi nori išgirsti jo nuomones apie garsią seniai Suvienytų Valstijų išvilkta Monroes doktrina. Doktrinos tos vienog nė viena viešpatystė oficializacijai ne pripažino ir ne priėmė. Kol jos Amerikos randas ne kreipė prieš tvirtesnes tautas, kiti kraštai ją toleravo, nesipriešino aiškiai, bet jeigu ji teip būtų iškreipta, kad smarkiai užgautų reikalus kitų tautų. Amerika įsipainiotų j begalinius nesutikimus su tvirtesnėmis Europos viešpatystėmis. Laukia Europoj prezidento išsitarimo ir apie multus nuo atgabenamų j Ameriką svetimų tautų. Jeigu naujas prezidentas remia laimę Amerikos antdidelių muitų nuo atgabenamų svetimų tautų, teip jau kaip tai buvo ir prie McKinleyo administracijos, Europos viešpatystės, kurioms labiausiai reikšėti nuo muitų, žada atlyginti Amerikai tuom paciu. Maskolija jau seniai pradžia padarė ir beveik su visu uždare savo rubežius Amerikos tavorams. Jeigu teip darytų ir kiti kraštai, nė joki Amerikos išdirbimai neprisigriebtų j Europą, žinoma, išsėmus valgio produktų, be kokių trys svarbiausios vakarines Europos viešpatystės: Anglija, Prancūzija ir Vokietija ne gali apsieiti; Maskolija ne turi tiek atliekamų valgio produktų, kiek jų reikalauja tautos vakarines Europos. Amerika gabeną j Europą dešimti kartų daugiau savo tavorų negu j kitus kitus svieto kraštus. Taigi, jeigu iš tikro tarp sąsų susitartų Europos tautos ir griebtusi atlyginti Amerikai už jos uždėtus didelius multus ant Europos tavorų, tai nors ir Europai reiktų žudyti daug pirkių, bet visgi skaudžiau užgautų Amerikos prekyką. Ne reikia užmiršti, kad sąjūdien Amerika daugiau gabeną savo tavorų j Europą negu iš ten parsigabena. Amerikai todėl reiktų daugiau žudyti negu Europai.

Ant Filipinų salų karė traukiasi toliaus. Virszininkas amerikonszkos kariuonos pranesza, teip kaip Kitchener ir Afrikos, beveik vien apie pasidūdancius arba paimtus j nelaisvę filipiniecius ir apie užmuštus muszuose; tuom jo raportai skiriasi nuo raporto Kitchenero, kad jis paduoda ir pravarde užmuštu arba paimtusiū nuo ligų amerikonszkų kareivių. Iš tų raportų vienog nieks ne gal sau perstatyti tikro dalykų stovio ant Filipinų. Tuli vienog sugrįžė j tėvynę amerikonski urėdinkai ir oficialai sako, kad karė ant Filipinų niekada ne pasibaigs, trauksis ji teip ilgai, kol arba amerikoni, išleidę ant nevaisingos karės daug pinigų, ne pasitrauks nuo tų salų, arba kol ne liks filipiniecių. Amerikoniszkai jenerolai visai apstabdė prekyką ant tų salų, mat tuom tikisi j vargą įstumti filipiniecius, o vargnolis, alkanas greičiau lenkia sprandą, įkisha jį į svetimą jungą negu sotus. Stumimas vienog j vargą ne padaugina skaitliaus tikrų draugų: vargas ne pakelia žmonių, bet juos demoralizuoja.

Pereitą sanvaite ant Filipinų salų buvo ne mažai susirėmimų. Filipinieciams daugely vietų pasisekė nutraukti telegrafų dratus. Kapitonas Laistons su viena kompanija 19 regimento užpuolė ant filipiniecių tvirtynės pastatytos ant kalno. Filipiniečiai gynėsi karabinų ir kanuolių šuvaliais, bet liko nūvyti; amerikonomas pateko ir viena kanuolė. Turbut tvirtynė ne daug buvo jos apgynė, jeigu ant jos paėmimo užtėko vienos kareivių kompanijos, ir kanuolės turėjo but be jokios vertės, jeigu tvirtynės ne galėjo apginti nuo vienos kompanijos amerikonszkų kareivių.

Azija.

Chinų ciecoriaus dvaras nesiskubina grįžti j Pekiną, kuriame neva ant apgyrimo svetimų ambasadorių laikomos yra svetimos kariuonos, kurios, žinoma, erzina chiniecius ir žemina Chinų ciecoriaus valdžią. Sutikti ant laikymo svetimų kareivių, ne galėdamas nuo to išsisukti, Chinų valdonas turėjo; bet kad pagal sutarimą ambasadoriai gali turėti kariuonas tik Pekine, tai ciecorius ir ciecorienė ir nesiskubina grįžti j tą miestą, bet nori pasilikti su augščiausiais urėdinkais kraszto viduriuose, liuosuose dar nuo nekenciamų svetintauzių įtekėms. Neseniai Londono laikraszčiai pagarsino, būk ketina perkelti sostą į Chinų vidurį. Pekine liktų tik užrubežinių reikalų urėdai, susisėzimui su svetimų kraszty ambasadoriais, kurie neturėtų susėzimizų su ciecorium tiesiog, bet vien per tarpininkystę užrubežinių reikalų urėdų. Žinoma, tas ne patiks svetimiems laikantiems ambasadorius prie Chinų ciecoriaus krasztams ir jie be abejonės reikalauja, kad ciecorius grįžtų j savo seną sostą. Privestas, jis tą turės padaryti, bet dabar sugrįžimo laiką nori kuo toliau atidėti, kadangi dabar nieks ne gali įspėti, kas Chinuose gali atsitikti. Maisztai bent szium kartu truputį apsimalszino, bet jie ne isenkyko. Chinų ciecoriaus valdžios neturi pakaktinai pajėgų ant suvaldymo maisztų ir su laiką pasikėlialiai gali paimti virszų ant ciecoriaus valdžijų. Jis todėl bijosi labiaus pasikėleliū negu svetimų prieszų, kadangi gerai žino, kad nėra ant svieto teip drutos viešpatystės, kuri galėtų Chinus valdyti. Nors ir pasisektų juos apimti, bet valdyti nieks svetimas ne galės. Visi chiniečiai ne kencia svetintauzių. Ciecoriui todėl pavojinga rodyti nuolankumą visos tautos nekenciamiesiems europieciams. Todėl tai jis ir ne nori grįžti j Pekiną, kuris dabar

kaipi po valdžią europieiskų ambasadorių, turinčių czią kariuonos sargybas.

Tarybos tarp Maskolijos ir Chinų rando pasibaigė. Įpėdiniui pasimirusio Li Hung Czango ciecorius pri sakė padėti savo parasą po Maskolijos reikalavimų protokolų; visus Maskolijos reikalavimus priimti.

Maskoliaszki laikraszčiai nuolatai garsina apie užgimus maisztus Afganistane; jie pranesza, būk ant Indijų rubežius buvo gana smarkus susirėmimas stovincios ant rubežiaus angliskos sargybos su pasikėleliais. Anglijos vienog kareiviai išvijo juos atgal, bet pats nedrįso peržengti rubežiaus, kadangi tasyk maskoliaszka kariuona nuo sziaurių butų j šveržusi j Afganistaną. Maskoliai ant rubežiaus turi daugiau kareivių negu Anglija visose Indijose.

Pietinė Afrika.

Karė pietinėj Afrikoj traukiasi toliaus. Juo ilgiau ji traukiasi, juo daugiau atsiranda pacioj Anglijoj jos prieszininkų, juo mažiau yra tikinczių, kad Anglija įstengtų kada nors suvaldyti burj republikas. Rods Kitchener apskaito kariuonę, czią bus tik ant 10000. Jeigu isztikro toks skaitlius yra ginanczių liuosybę savo kraszto burj, tai juo didesnė gėda turi but angliskiemis karės vedėjams, kad jie su 30 kartų skaitlingesne armija ne įstengia to mažo burj skaitliaus, pergalėti. Supranta nesumanumą savo vadovų ir prasti angliskų kareivių ir tas atima jiems drąsą ir norą eiti j karę po vadovystę nieko neįsmananczių oficerų. Angliskai kareiviai yra drąsus, bet jie reikalauja ir sumanių vadovų, jie ant tiek augščiausiu stovi už nieko nežinanczių apart priskykimų oficerų maskoliaszkus kareivius, kad supranta klaidas ir menką sumanumą savo vadovų, o tą suprātę, ne nori klausyti prisakymų mažai išsmananczių virszininkų. Iksizoliszki nepasisekimai sudemoralizavo angliskus kareivius, o su tokiais, kaip kiekvienas numano, ne galima vesti karę. Kitchener norėjo sugrąžinti nuo seniai kariuonę Afrikoj regimentus, o tų vietoj reikalavo atsiuntimo naujų. Randas vienog ne turi iš kur juos imti. Anglijoj, teip kaip ir Amerikoje, nėra priverstino žemimū ir kariuonę, ten gali samdyti vien liuosai pasidūdancius, o tokių dabar nėra. Nusprendė porą regimentų siųsti j Afriką iš Indijų, bet ir tų daryti pavojinga, kadangi iš apšilpnimo angliskos armijos Indijose Maskolija galėtų bandyti pasinaudoti. Anglijos jenerolai garsu buvo savo sumanumu, kol Anglija kariavo su beginkliais nuomiais, tokių be jokio reikalų Kitchenerai, ant didesnės savo garbės, užmušdavo net po kelioliki tukstanczių. Pirmame susitikime su ne nuozmiais pasirodė, kad Kitchenerai, Robertsai, Bullerai ir kitoki angliskai jenerolai menkai išmano apie dabartinį karės vedimo būdą, jie mokoje kariuoti vien su nuozmiais. Dabar anglionai noriai priimtu svetimą tarpininkystę ant užrubežinio karės, jeigu tik už

tarpininkautų. Daugelis tik, kad dabartiniai protestai Vokietijoj priesz Chamberlaino išsitarimus privėre czių Wilhelmą atsiliepti j Angliją su reikalavimu užbaigimo karės. To Anglijos randas laukia, kadangi įsikszimas paszalinės viešpatystės iszteisintų nusilenkimą Anglijos priesz burus. Ar Wilhelmas norės vienog patautauti Angliją? Jo įsikszimas atrastų tarp vokiecių ne mažą pritarimą, kadangi veik visur vokiecių simpatijos yra burj pusėj.

Nuo karės lauko anglionai teipogi ne turi kuom pasigirti. Rods Kitchener savo raportuose paduoda skaitlines paimtų ir pasidavusių burj, bet žinanti prietiktus Afrikoj sako, kad tie Kitchenero garsinami nelaisviai yra tai moterys, vaikai ir seneliai, kurie karėje ir pirma ne dalyvavo. Pereitą sanvaite Londono laikraszčiai pagarsino, būk brolis garsaus burj jenerolo Cronje atsiskausk j Kitchenerą užmąnydamas jam parengti regimentus iš burj, kurie nori kariuoti priesz savo vlientaucius. Tam vienog ne Anglijoj, turbūt, nieks ne tiki. Czią aiszkus melas, kadangi broliai jenerolo Cronje nėra nė jokios naudos stoti priesz savo vlientaucius. Jeigu jis iš piktumo tą darytų, tai butų padaręs pradžioj karės.

Pereitos sanvaitės pabaijoj, po Villiersdorp burj komendantas Buys užpuolė ant 100 angliskų pionierių, taisančių geležinkelį. Buvo juos apsautes ir paėmęs j nelaisvę, bet j pagelbą atėjo pulkavinkas Rimington ir išliuosavo apstotus. Susirėmime ir patsai komendantas Buys pateko j nelaisvę. Tame muszje krito 3 angliskai oficerai; kiek krito paprastų kareivių, Kitchener ne paduoda.

Pietinė Amerika.

Revolucijonieriai Kolumbijoj, rodosi, ima virszų ant rando. Pereitą sanvaite jie užėmė miestą Colo, prie jūrų. Miesto valdžios pasidavė revolucionieriams, pateko jiems ir rando kasa, tik joje ne daug buvo pinigų. Dabar revolucionierių rankose, išsėmus miesto Panamos, yra beveik visa Panama siauruma. Ant sausėmio revolucionieriai ima virszų, tik pajuriai dar rando rankose, kadangi jis, turėdamas kariziskus laivus su toli siekiančiomis kanuolėmis, gali apginti pajurias. Dabar randas atsiuntė karizšką laivą „General Pinzon“ ir pri sakė jam atimti atgal miestą Colo. Laivo kapitonas praneszė vadovams prancuziskų, vokiskų ir amerikonszkų laivų, kad bombarduot miestą, idant jie persegėtų konzulius. Konsuliai gi pagarsino visiems svetimų kraszty pavaldiniams, kad jie pėskeltų ant stovinczių porte laivų.

Grekija.

Grekijoj, dėl iszvertimo szventraszčio j dabartinę grekonų kalbą; užgimė maisztai, kurių iki sziol randas ne įstengė suvaldyti. Iszvertimui pasipriešino dvasijszkija. Randas privėre metropolitą (virszininką visų staziatiskų bažnycių Grekijoj), pasitraukti nuo vietos. Pasakui nuo savo vietos pasitrau

kė ir visi ministeriai. Ne paisant vienok ant to, minios maisztininkų iszdauzė langus pasitraukusių ministerių namuose. Vietoj pasitraukusių, užstojo kiti ministeriai: ministerių pirmesziū — Zaimis; vidaus ministeris — Tyllakos; laivynės ministeris — Topalis; viešų darbų — Monserrato; izdo ministeris — Negris ir Kopros — karės ministeris.

Isz Lietuvos.

Szizmetinis užderėjimas Lietuvoj.

Užderėjimas vasarųj Lietuvos szizmet menkeims negu žieminių javų. Neugandėdantai rugiai buvo paviezuose: Vileikos, Vilniaus gub.; Sokolko ir Volkovisko, Grodno gub. Menkesiū negu vidutiniai buvo: Sebežo ir Dinaborgo pav., Vitebsko gub.; Lydos pav., Vilniaus gub.; Belostoko, Slonimo ir Beloskų pav. Grodno gub. Užtai kviecių vieur surinko daugiau negu vidutiniszkai, tik jų Lietuvos ne daug žmones seja.

Vasarųj užderėjo praszcziai negu vidutiniszkai. Praszcziai užaugo avišos ir vasariniai kviečiai, geresni jau buvo miečiai ir sorai. Avišos praszcziai užderėjo Vilniaus ir Vitebsko gub. Lini užderėjo prastai Vitebsko ir Minsko gubernijose. Bulvės beveik vieur užderėjo vidutiniszkai. Žirnių ir grikių surinko vidutiniszkai, nors buvo ant viso Lietuvos ploto viuos kur ir szitie javai užderėjo prastai. Geriausias užderėjimas teip vasarųj, kaip ir žieminių javų, linų ir bulvių buvo Kauno gubernijoj.

Isz Vilniaus.

Vilniaus žydai turi jau dvi speojikas žydiskas skaitinyces, dabar rengia didelę troczią, isz kurios kiekvienas norintis skaityti galės imti knigas be jokio užmoksenio. Tai bibliotekai arba skaitinycei stato specializaciją tiolob. Knigos czią bus: hebraiszkų, žydiskų, maskoliskų ir vokiszkų kalbose. Žydai yra ateiviai Lietuvos ir jų yra daugiausiai 15%, o jiems randas viename mieste ne draudžia rengti po kelias skaitinyces. Tuom tarpu 3 milijonai lietuvių yra cziabuviai nuo amžių ant savo žemės apsigyvenusiai, o jiems isz malonės maskoliskų caro ne tik ne yalia rengti viešų skaitinyciū miestuose, bet ne valia turėti prigimtoj kalboj nė jokios knigos namieje. Toks mat carpalikio teisingumas!

Lankanti Vilniaus prekybos mokyklą turės neszioti uniformos; maskoliskų, jeigu proto yra ne per daug, tai užtai uniformų daugiau negu kituose kraštuose. Prekytos mokyklos mokiniai uniformai bus panaszų j uniformus rubežinių sargų j multininkų.

Vidaus ministerija sugrąžino atgal projektą jam ant užtvirtinimo nusizgę užderėjimo apszvietos klubo. Ministerija projektą padarė permainas, bet kokias, dar ne žinia.

Vilniuje, hotelyj „Victoria“ atsbuva dabar paroda šingeldaus laikrodžių, padirbto Minsko laikrodžių dirbėjo, žydo Leizerovskio. Kas 7 minutes atbėga geležinkelio traukis ant stacjos, matyt urėdinkai ir lipanti j trukį pasazieriai.

3 d. lapkričio sziautė Vilniuje gana didelis gaisras. Sudėgė degtinės krautuvės Tovianskio. Bledį gaisro padarytą skaito ant 30000 rubl.

Isz Vilniaus szizmet paėmė j kariuonę 132 krikščionių ir 132 žydų.

Vilniuje, ant vieno isz pirmieszių ketina parengti pataymo koloniją nemėgties mergaitėms. Vyriszkos lyties nemėgties nusiudėjėliams yra paruošta kolonija Valuciuose, netoli Vileikos, bet ten mergaičių ne priima, todėl jas reikiatipinti j kalinius drauge su suaugusioms, užkietėjusioms nusiudėjėliams.

Vilniaus gubernatoriaus priskė viešos paviezių virszininkams surinkti kuot-singiausias žinias apie plotį dirvų czią vasarą užstų ir apie daugumą surinktų javų. Žinias reikalingas atsiuntė jau visų paviezių virszininkai, isz jų matyt, kad szizmetinio užderėjimo Vilniaus gubernijoj ne užtenka ant gyventojų reikalų; ypac prastai užderėjo vasarųj. Rugių ir bulvių užteks ant vietinių reikalų.

Prasidėjo jau moklas naujai parengtoje Vilniuje prekybos mokykloj. Mokiniais už mokslą reikia mokėti gana brangiai; mokiniai parengimo kliauos turi mokėti 60 rubl., arba po 6 rub. ant mėnesio, kitų gi kliaus 100 arba po 10 ant mėnesio.

Isz Vilniaus gub.

Per visus 1901 metus Vilniaus gub. buvo isz viso 738 gaisrai, luke kurių iszdegė 1472 ukės ir namai. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo bledies ant 2068311 rublių. Vilniuje per tuos metus buvo 69 gaisrai, kurie pridirbo bledies ant 465677 rublių. Nuo perkuno įtrenkimo buvo 66 gaisrai. Užlaikymas ugnagesų visoj Vilniaus gub. kasztavo 50281 rublių, o Vilniuje 28928 rubl. Ugnagesiai yra 13 vietų. Jeigu paimti gaisrus visose lietuviszkose gubernijose, tai iszpultų, kad ugnelė pridirba bledies kas metą ant 10 milijonų rubl., isz ko padegėliai tik dalį nuo asekuracijos draugyszių atgautų. Kraitanczių turtų lietuvisai visi ne asekuruoja nuo ugnies.

Isz Lietuvizko Minsko.

Czianyksztė daktarų draugystė pareizta žiemą parengė 24 pamokinanczius prelekzius mažai apszvietiems žmonelėms. Skaitymai buvo isztikro pamokantiai, be jokio maskoliskų raugo: apie szviesę, apie sutaisymą žmogaus akies, apie ugnį mētanczius kalnus, apie beždėdones, skruzdėles, apie krutėjimą žmogaus kuno, apie tekėjimą kraujo gyslose, apie žemę, apie ugnį, apie kvėpavimą, apie dirvą, apie perviršinimą maisto apie pilvines sziltines, apie Ameriką, apie dantis ir apie sziltus ir szaltus musų žemės krasztus. Nuo lankytojų ėmė mažą užmoksenį, isz ko surinko 496 rubl. 45 kap. Parengimas gi skaitymų kasztavo 624 rubl. 91 kap. Tokiu būdu daktarų draugystė turėjo pridėti 128 rubl. 46 kap.; tų uždėgė atlikę, pereituose metuose pinigai. Nepriteklų pagimdė ne stoka lankytojų, bet tas, kad draugystė, ant geresnių paanszkinimų, pirkto magiszką liktėrną, abrodus ir kitokius daiktus. Pereitą žiemą klausytojų buvo daugiau negu užpernai. Lankytojų daugiausiai buvo: lapkričio, grodžio ir sausio mėnesiuose; kovo mėnesij, dėl gavenios, skaitymų dvasiska valdžia ne daleidė; balandžio mėnesij lankytojų buvo mažai, o gegužio mėnesij jie su visu pasiliovė. Szia žiemą skaitymai bus teipogi parengti, tik dar ne nuspręsta, apie ką skaityti szizmet.

Minsko žiemdarbystės draugystė isz jos parengtos Minsko žiemdarbystės parodos turėjo 4000 rubl. pelno. Isz to paskyria: 500 rubl. ant isztaišymo miesto sodo, kuriame atsbuvo paroda; 500 rubl. ant iszmuzimo sidabrių medalių, 500 rubl. draugystės sekretorijai Krasovskijui. Pasilikę 2500 rubl. pasilikia kaip atsakantis fondas parengimui ateitėj vėl kada nors parodos. Kitur parodos pasibaigia nuotrotoms, Minsko gi ji atgabeno gražų pelną. Cziaužtai mažai buvo pagradinimų, kas paprastai nemažai pinigų kasztuoja.

Isz Kauno.

Vietoj pasimirusio redaktoriaus Kauno gubernatoriaus laikrasz-

czio, likosi ant redaktoriaus paskirtas užveizėtojas guvernatoriaus kanceliarijos Beleckij.

Kauno prekykai prieszinasi miesto rodos nusprendimui, pagal kurį visos pardavinycios turi but uždarytos nuo 9. val. vakare, o nedėdieniuose nuo pietų. Prekėjai rengia protestą priesz tą padavimą ir nori pasiskysti j augštesnes valdžias.

Iki pradžiai lapkričio (pagal Amerikoje vartojamą kalendorių) visoj Lietuvoj buvo gražus ir sziltas oras. Žieminiai javai ant laukų iszrodė gražiai. Szlezai prasidėjo nuo 4 d. lapkričio, tų dieną Kaune buvo 4° pagal Celsius termometrą szlezio.

Isz Reselinių, Kauno gub.

Prasidėjus liosams, ypac czianykszius žydilius apėmė baimė. Terp paszauktų yra net keli seniai numirę, apie ką visų czią žino, bet kad gyventojų kuojos jie ne paženklinai kaip numirę, tai valdžios juos laiko už pabėgusius ir už juos reiks užmokėti 300 rubl. Szizmet daugiau ir pabėgo nuo tarnystės; ir už tuos reiks mokėti bausmę, o jų vietoj reiks tarnauti tokioms, kurie butų buvę liuosai nuo tarnavimo kariuomenėj.

Isz Vilkmergės, Kauno gub.

Szia vasarą ir rudeni lytus szitose aplinkinėse ir beveik visoj Lietuvoj buvo mažai; net seneliai ne atmena teip sausos vasaros ir rudens. Pradai ukinkų, ir szaltiniai, upeliai, kurie pirma niekada neiszdžiudavo, szizmet sausai. Žmonės kaip kur mylia ir daugiau turi važiuoti parsivežti vandens. Sausumas atsiliepia ir ant augimo žieminių javų. Kaip kur ant laukų pasirodė vodingi javams vabalai. Už tai keliai geri.

Aresztantai.

Vilniaus sudų apszkritij szizmet areztuose ir kalėjimuose sedėjo 1294 vyriszkiai ir 118 motery, taigi ant 151 vyrų ir 8 moterų mažiau negu pernai. 255 vyrų ir 24 moterys sedėjo kalėjimuose ant sudų nusprendimų, 38 vyrai ir 10 moterų ant paliepmo administratyviskų valdžių, o 931 vyriszkiai ir 84 moterys buvo po tirinėjimu, kas Maskolijoj traukiasi tankiai net kelis metus.

Ginklai atsizgynimo gyvų suterimui.

Visi gyvi suterimui nuolatai turi vesti kovą už buvę. Be kovos nėra gyvybės, kas gyvas, tas turi kovoti, kova baigiasi su mirszia. Kiekvienas todėl gyvas suterimas turi turėti ir atakanczius ginklus ant atsizgynimo nuo visokių prieszų, kokių turi neiszpaskytą daugybę. Lietuvoj žmonės sako, kad ne tas prieszas baisiausias, kuris tiesiog užpuola, kurio prisartinimą isztolo galima matyti, bet tas, kurio musų akys ne mato. Ant atsizgynimo nuo matomų prieszų žvėrys turi: dantis, iltis, nagus, ragus, snapą, gyli, greitumą koky, jauslias ausis, atszargumą, protą. Bet ne tie matomi priesziai yra pavojingiausiai, su jais žvėrys stoja j kovą ir tankiai užpuolę pergalį, nuo jo atszigna. Apart szitų, yra nesuskaitoma daugybė ne matomų prieszų, nuo kurių ne žinia ne kaip gintiesi, kadangi jų akys ne mato. Gyvi organizmai vienok turi taikintis prie aplinkybių, taigi turi taikintis ir prie milijonų tų ne matomų prieszų, turėjo iszdirbti organus, kurie turi ginti suterimą nuo tų akimis ne matomų prieszų, kokių galima patėmyti tik su pagelba labai padidinančių stiklų nuo smulkuczių bakterijų. Jei gū tie priesziai yra ne matomi akimis, tai ir ginklai gianti atsizgynimo nuo tokių prieszų teipogi yra mažai, ir juos galima patėmyti tik su pagelba labai padidinančių stiklų.

Jau gana seniai mokslincziai, ypac gi maskoliaszki tirinėtojai Mecznikov ir Kovalevskij susekė, kad balti grumelėliai ne tik esanti kraujuose žmogaus ir kaulinių žvėrių, bet ir neturinčių kaulų gyvų suterimų turi ypatybę naikinančią vodingumų bakterijų. Neuzmatomi kraujuose be pagelbos labai padidinančių stiklų tie balti grumelėliai pagriebia patekusias j kraują smulkutes bakterijas, grybelius ir juos teip perdirba, kad ne tik paaukina jų vodingumą, bet dar jie eina ant organizmo naudos. Susekta jau, kad ir visokios mineralizkos medegos, parvos ir kitokios baltos medegos buvo teipogi tykios baltų grumelėlių isz kraujo perimtos ir suterintos, perdirbtos ir suterintos. Tokiu būdu tie balti kraujo grumelėliai iszvalo visą organizmą nuo visokių nereikalingų medegų, kurios galėtų užkenkti organizmą.

Apart tų kraujo grumelėlių, visoki suterimai turi dar ir kitokius ginklus atsizgynimui nuo nematomų prieszų. Vėl tai kietą, kuno uždangą, turinti minkštą kuną šiekai dirba kietas dėtes uždengiancias kungas, ant to yra tvirta oda, serdakai, lukstai ir žvynai. Uždangos tos saugoja kung geriausiai nuo vodingų bakterijų, ką geriausiai galima patėmyti, kad pradrus tokių uždangų, pradeda jos veistiesi ir per tai žaizdos pradeda vietrintis, kaip sauk Lietuvos žmonės, o per sveiką tokių uždangų ne prisigriebia j vidurius.

Apart szitų turinčių uždangą, augojanczių nuo užpuolimo bakterijų, suterimų, yra daug žemesnio skyriaus suterimų neturinčių tokios uždangos, neturinčių nė jokios odos. Tokių be odos suterimų gyvena daug jūrų vandenose, bet ir jie turi atakanczius ginklus atsizgynimui nuo augimo žieminių javų. Jeigu aplink savo permatomą kaip vanduo kuną, turi eilę permatomos medegos, minkstos kaip drėbuciai, neturinčių gyvų celių, kuri saugoja giliau esantį kuną nuo užpuolimo bakterijų. Kiems tokiems suterimams neuztenka tokios isz drėbuczių uždangos, jie apas jios, turi dar kitokius organus apgyvinti savę nuo vodingų bakterijų. Szitie turi isz kuno iszaugas, kurios spinduliais iszsklaido po aną isz drėbuczių uždangą. Iszaugos tos tokiąs jau ypatybes kaip ir anie balti kraujo grumelėliai. Kadangi mat kuno uždangoj mēgata veistiesi bakterijos, tai ant jų gaudymo ir perdirbimo iszsidirbo anos isz vidurio kuno iszaugos: jos iszvalo kuno uždangą nuo bakterijų, jas perdirba, sunaudoja ir apszugoja suterimo kuną nuo jų vodingumo.

Vokiszkas mokslinczius Stahy jau 1882 m. susekė, kad naikinant bakterijas balti žmogaus kraujo grumelėliai gali pereiti j žarnas, j pilvą ir ten naikina vodingumą patekusį bakterijų. Burnoj, seilėse yra teipogi daug tokių naikinančių vodingas bakterijas kunelių; jie pereina j burną isz limfatiskų kuno organų, kurie yra kaip kordonu saugojimui viso organizmo nuo vodingų bakterijų, iszeina ant kovos su bakterijoms nuolatai nauji pulkai jas naikinančių kunelių. Nosies ir kvėpavimo skylių, akių lomoj ir kitur, kur tik gali veistiesi vodingos bakterijos, visada yra daug naikinančių bakterijas baltų kraujo kunelių; kaip kada skaitlius jų pasidaukina, o kaip kada vėl pasimažina.

Mokslinczius Koelliker užtkio tokius naikinančius bakterijas kunelius ant pavirszaus varles kuno, o prancuzas Carriere patėmyjo juos ant odos gyvenanczių prėškuose vandenose žuvų.

Taigi matome, kad teip kaip ginanti nuo prieszų tvirtynę kareiviai gali iszeiti isz jos laukau, teip jau ir ginanti žmogaus ir žvėrių kuną nuo vodingų bakterijų balti kraujo kuneliai, vadinaimi fagocitais, gali iszeiti isz limfatiskų organų ant kuno pavirszaus ir tokiu būdu apginti ne tik vidurius, bet ir pavirszių. Suprantama bus todėl, dabar

prizistis, kurios dėl tulos nuodingos medegos vodiagos yra, jeigu prisigriebia tiesiog į kraują, o vienok be pavojaus jų daug su maistu patenka į vidurius. Taip, pavyksian, mažas skaitlis tulų bakterijų, jeigu jas įskiepiti į kraują, užmuša avį, o jų daug daugiau žvėris gali be jokio pavojaus paimti į vidurius su maistu. Tas pats nuo to, kad perviršimo organuose avies yra daug naikinamųjų bakterijų, kurios, patekusios į tuos organus bakterijas išnaikina pirmą, negu jos gali prisigriebti į kraują.

Nors tie naikinamieji bakterijas kuneliai arba grumelėliai ne užima viso paviršiaus žarnų, pilvo ir kitokių plėvių, bet kad jie gali kruti ir iš pagelba jų leidžiamą išaugę greitai persikelia iš vietos į vietą ir dar kaip iš paskutinių tirinėjimų mokslinčius Gabrielio pasirodė, kad jie jautia bakterijas kaip augmenų skausmą saulės spindulius, tai jie gali greitai išvalyti žvėris arba žmogaus vidurius nuo bakterijų. Gabrielio įkiso po oda varlių ir kraklių laibytes dudelės, iš kurių vienos buvo grynos bakterijų mėsinis buljonas, kitose gi buvo bakterijų lizdai. Po trumpam laikui, išsėmus dudelės: dudelės su bakterijomis buvo pilnos, o naikinamųjų bakterijų kunelių, didelės gi kur, bakterijų ne buvo, ne buvo nė jų kunelių. Tai gi čia aišku, kad tie kuneliai jautia, kur yra bakterijos ir jas suėda, sujaukia. Užtenka gi tokiame kuneliu vos dailytėti savo išaugoms bakterijoms, o ji jau pražuvus, ją apsiaucius kunelio plazma ir į vieną minutę perdirba taip, kad ji jau kenkti ne gali.

Taigi tie kuneliai yra tikrais karliautojai už viso organizmo sveikatą, jie patiesviena ant naudos viso organizmo; jie niekada nesugrižta atgal į tą organizmą, už kurį kovoja, iš kurio išėjo.

Isz Amerikos.

Nežinojo ar ji vyras, ar valkianis SYRACUSE, N. Y. Gyvenanti čia Klara Harrison, per 38 metus visą laiką buvo už suverimą moteriškos lyties ir ji pati tikėjo, kad ji yra mergina. Dabar, ištyrę ją daktarai, nusprendė, kad nors ji turi tulas moteriškas ypatybes, bet tur vyriškų daugiau. Todėl ji dabar atsisaukė iš valdžios už prešymu perkelti jos lytį ir vardą Klara ant Horacio. Uagimė ji 1863m.; iš syk negalima buvo pažinti, kokios ji lyties: joje buvo mat abidvi drauge sujungtos; daktarai parodė, kad ji turi daugiau vyriškų negu moteriškų ypatybių. Valdžios jai daleidė tei po gis. Mat savo amžių turėjo ji progą išbandyti gyvenimą abiejų lyčių.

Nenori sunkinti ateitystės. Po užmušimui prezidento McKinley'o amerikoniški laikraščiai pakėlė riksmą ir reikalavo apsunkinimo svetimos ateitystės į Ameriką, nors Čolgozė ne buvo ateitystė, bet Ameron gime. Dabar vieną jau viskas nusiramino. Ant pereitą sanvaitę atsibuvusio susivaišimo emigrantų užveždos komisari nutarė, kad ne reikia sunkinti ateitystę, užtenka ne leisti į Ameriką vien anarchistus. Garsus Powderly tei po gis jau ne reikalauja ypatybių apsunkinimų, jis nori vien, kad atkaklesnės būtų apsunkintos pasilikimas rytiniuose sietuose.

Turtinas syksztuosius. BINGHAMTON, N. Y. Gyvenančiam čia turtinigausiam sietose aplinkinėse žemės savininkui, Nelsonui Burr, sveikatos užvežda prisakė išsimaudyti ir įsistaiyti naujos drabužius. Jis dabar tvirtina, kad išsimaudė, nors sveikatos užveždos daktarai ne nori tikėti; įsistaiė ir naujos drabužius, bet jų nesioti ne nori, kadangi senieji ega dar geri.

Nelaiminga vieta. YAZOO CITY, MIS. Nuo peritos sanvaitės ketvergo iki subatai netoli Yazoo atsitiko trys nelaimės ant geležinkelio, trys garlaiviai paskendo ant upės Mississippi ir buvo trys dideli gaisrai, kurie tei po gis ne mažai bledies pridėjo.

Vetra.

New York, Per visą nedėlios naktį ir dieną New Yorko aplinkinėse ir ant jurių siautė baisios vėtrės, kurios ne mažai bledies pridėjo. Ant jurių susidaužė daug mažesnių laivų. Vilnys priplakė prie kranto vokiszką garlaivį "Flottbeck", bet žmonis nuo jo pasiekė pervežti ant kranto.

Raupies tarp indijonų. TOMA, IA. Tarp indijonų Sac ir Fox tautiszkų giminių, gyvenančių Toma pavietij, reiaucia rauplės. Iki szio nuo rauplio pasimirė 35 žmonės. Szteto valdžios išsistatė daktarus ant apstabydimo ligos. Skiepyti apsaugojimo rauplės indijonai nesiduoda.

Szoko i peczu ir sudego. PITTSBURG, PA. I Shamberrgo geležies tarpinycias užėjo kokai nepažįstamas vyriskis, užlipo ant platformos prie pecziaus ir szoko tiesiog į sutirpusį metalų. Kada ji pasiekė ištraukti, buvo jau tik suanglejęs kumas. Žmogaus to dirbtuvėse nieks ne pabįsta ir nežino, kas jis toks yra. Matyt jis į dirbtuves atėjo su mieriu nusidūdyti.

Sudego 30000 laiszkų. LOS ANGELOS, CAL. Laike susimuzimo dviejų pasidierinių trukių netoli Needles, ant Santa Fe geležinkelio, užsidedę pacztiniai vagonai abiejų trukių, o juose sudegė mažaisiai 30000 laiszkų; registruotų laiszkų, kokiuose papratė Amerikoj pinigų siuntinėti, ne buvo.

Žemės drebejimai. BALDWINVILLE, MAS. 31 d. spalnio per 50 sekundų jautėsi čia žemės drebejimai. Tarpais žemė tei smarkiai drėbėjo, kad net torielkos nuo lentynų nupuolė. Jeigu drebejimas būtų ilgai besitrukęs, tai būtų ir langų ne likę. Man net laikraštis iš raskų išpuolė.

Slitskis. BALTIMORE, CAL. Smuggler kastynėse, Bullion tunelyje užgimė gaisras, Tunelyje dirbo 200 darbininkų. Ant išsagelbėjimo jie subėgo į szalinę olą; dailis darbininkų isztikro išsagelbėjo, bet apie 100 žmonių užtrozko nuo dumų. Iszturkė jau 30 užtrozkusiu oloj darbininkų.

Kasztai Čolgozso suareztavimo ir provos. BUFFALO, N. Y. Nusprendimas Čolgozso ant nuždymo kasztavo New Yorko sztetui dik-tai pinigų: prova kasztavo \$1799. 50. Advokatai, kurie isztikro ne žynė Čolgozso, kasztavo 500 dol.; daktarai pasaukti ant isztirimo proto 1000 dol.; kalinio sąrgas 144 dol.; fotografams už uoemimą fotografijų užmokėta 36 dol. Taigi matyt, kad prie to diktai žmonių turėjo didesni uždarbi, negu jų darbas buvo vertas.

Gaisrai. NORTH WEYMOUTH, MO. Sudegė čia dirbtuvės American Agricultural Chemical Co. Bledj ugnies padarytą skaito ant 100000 dol. LAKE CRYSTAL, MIN. Nuo eksplozijos miltų, Grgio malunuo-se užgimė gaisrų, kuris suvisų išnaikino malunus. Bledj gaisro padarytą skaito ant 100000 dol. ST. PAUL, MIN. Sudegė čia didelė trioba ant 9 ul., kurioje tilpo kelios pardavinycios. Bledj ugnies padarytą skaito ant 200000 dol.

SAHLAND, WIS. 19 d. lapkričio užsidedę čia medžių ir lenčių krautvės Keystone Lumber Co. Bledj ugnies padarytą skaito ant 150000 dol. Nelaimės ant geležinkelio. BIRMINGHAM, ALA. Netoli Hughes Liding, ant Louisville & Nashville geležinkelio, susimuzė du į priezingsas puses bėgantį tavorinial traukias. Prie to keturi trukio tarnai liko ant vietos užmušti, o 7 likosi sunkiai apskulti.

Los Angeles, CAL. Netoli Franconia ant Santa Fe geležinkelio susimuzė du į priezingsas puses bėgantį pasidieriniai trukai. Prie to trys pasidieriniai 7 geležinkelio urėdninkai liko užmušti; sunkiai sužeistų yra trys pasidieriniai ir 17 geležinkelio urėdninkų. CHARLESTON, W. VA. Netoli nuo čia esančiose akmenų skaldinyciose atsitiko smarki dinamito eksplozija, kurios du darbininkai liko užmušti, o keturi sunkiai sužeisti.

Explozija. CHARLESTON, W. VA. Netoli nuo čia esančiose akmenų skaldinyciose atsitiko smarki dinamito eksplozija, kurios du darbininkai liko užmušti, o keturi sunkiai sužeisti.

Isz darbo lauko.

LEETSDALE, PA. Ritter Conley Mfg. Co. stato čia naujas geležies dirbtuves.

OAKMONT BOROUGH, PA. Naujai čia pastatytose stiklo dirbtuvėse prasidėjo darbai.

IRWIN, PA. Painterio anglių kastynės pradėjo dirbti. Prie darbo patilpo 200 darbininkų.

HOMESTEAD, PA. Carnegie kompanija ketina čia pastatyti naują didelę dirbtuvę.

GREENSBURG, PA. Netoli szio miesto Pittsburg Silvering Glass Co. rengia naujas stiklo dirbtuves.

RENEWOOD, W. VA. Pittsburg kapitalistai pirkio szitose aplinkinėse žemės plotus su anglimis ir ant jų parengs kastynes.

PHILADELPHIA, PA. Pensylvanijos geležinkelio kompanija ketina parengti čia savo locną vagonų dirbtuvę.

CUMBERLAND, OH. Čia nykszczias liejinycias dabar szio ir paskui pradės dirbti. Jos stovėjo jau nuo kelių metų.

SHARON, PA. Darbai prie tulų tarpinimo peczių Sharpville, dėl stokos kokso, pasiliovė ant neaprubėtuoto laiko.

CONNELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių szitose aplinkinėse eina gerai. Pereitą sanvaitę degė čia 19902 pecziai.

DALLAS, TEX. Harden pavietij rado petrolejus szaltinius. Neuzligio bus čia parengtos įtaisos sėmio kerseino.

FRANKTON, IND. Dėl stokos anglių, pasiliovė darbai prie tarpinimo peczių czianykszcziosse plieno dirbtuvėse.

STEVENS POINT, MICH. Bus čia pastatytos naujos laikrodžių ir laikrodžių dirbtuvės, kurios ras darbą 100 darbininkų.

CONNELLSVILLE, PA. Kastynėse Port Royal prasidėjo jau vėl darbai. Kastynės tos stovėjo per tris mėnesius.

LOUISVILLE, KY. Louisville & Nashville geležinkelio kompanija, visiems varstotų dirbtuvų darbininkams pakėlė algas ant 10%.

SAN FRANCISCO, CAL. 500 maszinistų Fulton Iron Co., kurie nuo vasaros buvo ant sztraiko, sugrįžo prie darbo. Per sztraiką jie nieko ne pelnė.

ALTONA, PA. Brclij Studi geležies dirbtuvės ne gal pradėti darbo, kadangi ne gauna užtektinai darbininkų. Nors užmokestis geras, bet darbininkai ne atsisaucia.

SAN FRANCISCO, CAL. Dviejose czianykszcziosse skurų isztirbinyciose Legallet Holtwig Tanning Co. darbininkai pakėlė sztraiką todėl, kad kompanija nenori pripažinti unijos.

RAY CITY, MICH. Michigan Chemical Co. rengia čia didelės dirbtuves, kurios dirbs spirity ir potažių isz iszapudų cukrinio burokų atlikusių cukraus dirbtuvėse. Ras čia darbą 150 darbininkų.

PITTSBURG, PA. Garsus ka-nuolių dirbtėjas Krupp (isz Vokietijos) pirkio szitose aplinkinėse ir West Virginioj didelius anglių plotus, ant kurių parengs kelias naujas kastynes. Aplinkinėse gi Pittsburgo ketina pastatyti didelės plieno dirbtuves.

YOUNGSTOWN, OH. Tarpinimo dalyj dirbtuvij Struthers Iron Co., dėl stokos kokso, pasiliovė szium tarpai darbai. Pasiliovė darbai dėl tos paczių priezasties prie kitų tarpinimo peczių aplinkinėse Mahoning.

CUDAHY, WIS. Darbai sziumo kartu eina čia gerai; pjovinyciose ir isz kitur atkakę darbininkai greitai gauna darbą. Szato čia didelės geležies dirbtuvės, kuriose prasidės darbai nuo berzelio mėnesio ateinančių metų.

NEW YORK. Ant Haven geležinkelio pakėlė sztraiką szinių nustatytajai ir per tai netos linijos trukių bėgijoms pasiliovė. Sztraikieriai reikalauja praszalinimo nuo darbo: kelio superintendente, jo pagalbininko ir detektyvo. Kompanija žada isztirti kaltes szitų urėdninkų ir jeigu jie kalti, žada juos praszalinti.

Reikalavimas geras zecoris prie "Lietuvos" spaustuvės. Mokestis 35c nuo 1000m. Teipgi reikalavimas valkas, neesantis 15 metu, mokantis gerai lietuviziskai rasyti ir skaityti, mokintis zecorystos.

Isz Lietuvizsku dirvu.

Ko mums labiausiai truksta?

Priešodis sako, jog sutikimas isz mažų daiktų padaro didelius, o nesutikimas ir didžiausius griauja. Szįdien patis lenkai pripažįsta, jog Lenkija nupuolė, nuždė savo luosybę tik per stokią vienybę ir nesutikimus. Tai gi reiktų manyti, kad sutikimas, vienybė darbuose ant visuomenės naudos yra vienu isz tvirtesziųjų pamatų, ant kurių stovi tautų ateitis; kur to nėra, kur valkai vienos tautystės reikalo tokios vienybės ne pripažįsta, ten ne gal but laimės.

Partiszkis nesutikimai, kova už principus yra visur. Tas vieng tautoms bledies ne atgabena, priezingsai, tokia kova už principus yra uet reikalinga, ji prisideda labiausiai prie pastumėjimo pryzakin tautiszkio vedimo, ji net tinginio apimtus verčia žengtį pryzakin, juoms neduoda apsiribiuoti gnyime vien seno szaszlavyno. Kova vieng už principus ir tautos reikalus ir kova asabiszka ne reiskia ta patį: kova už principus yra reikalinga ir nandinga, kova gi asabiszka yra vienu isz vodingiausių daiktų, nes ji neduoda mums sueti i vienybę ant nuveikimo svarbiausių mūsų tautiszkų reikalų. Kova už principus, ginciozi už tautiszkus reikalus priveda prie gerinimo sanlygų gyvenimo, prie taisyso to, kas gyvenime reikalauja taisyso, kova gi paremta ant asabiszko motyvu sztabdo kiekvieną vieszą darbą ir ne duoda jo nuveikti. Mes vieszą reikalą čia Amerikoj turime daugiau negu kitos tautos, kadangi lietuviziskai ateiviai atkako į Ameriką isz tėvynės Lietuvos, kur jie net neatbutiniai žmogui reikalingi tautiszkai darbai yra uždrausti, bet iki szio mes sujungtoms visos tautos pajegoms ma-dai nuveikėme. Bandėme sujungti ant parengimo muso spaudos parodos Paryžij visus mūsų partijas, bet isz to isz pats pradžių užgimė nesutikimai tarp visuomenės balais isztikrų veikėjų ir tik su vargu pasiekė nuveikti be dar didesni nesutikimus. Bandymas parodė, kad mes ne galime jungti sanarius visokių partijų ant nuveikimo nors svarbiausio reikalo, kadangi mes augzciauzi stotume mūsų asabiszkus ir reikalus mūsų partijų už visuomenės naudą ir reikalus.

Dabar svarbiausiu mūsų tautiszkų reikalu turėtų but pagorinimas lietuviziskų mokyklų Amerikoj, bent ten kur jos yra. Kaip gi vienok jas gerinti? Szįdieninės yra kunigų rankose, jie vieng už pavelskį szto mityszkų vedamą Chicagoj. Kad tas pavelskas ne gal but imtas už pavelskį, tą iszdryso pasakyti net gerai pažįstantis tą pavelskį kunigų akys mokyklų Pittsburgho "Pasiantijus". Tai gi mat mūsų kunigams ne tiek rupi pagerinimas mokyklų, kiek tas, kad žmonės užlaikytų isz savo kieszniaus kelias seseris Nazareto, kurių užlaikymas lenkams turbut per sunkus. Priezingsai gi kunigams pertija norinti iszsiliosuoti žmonis nuo kunigijos verguvs rods niekina kunigų užlaikomas mokyklas, bet ji ne bando rengti nieko panašaus į mokyklą. Rods rengia kada ne kada prakalbas, kuriose kalbėtojai užgauna į vieng valandą deszimti klausymų. Tuom tarpu mūsų žmonės reika ne užgribimo tulų klausymų bet sistematizines yra visokių mokyklų. Tokius sistematiziskus kursus bent kaip kur galima but parengti, bet ir apie tai nėra kam rupintis, kadangi mes užimti asabiszka kova. Asabiszki nesutikimai ir statymas partijos reikalų augzciauzi už reikalus tautos surisza mums rankas ir per tai nieko svarbesnio negalime auveikti. Juk ir mūsų prakalbos daugiau yra asabiszko įjeldimų mums nepatinkančių ypatų negu isztikro naudingų pamokinių mažiau apsviestiems žmonėms.

Tai patį galima patėmyti isz dailies ir mūsų laikraščiuose. Kunigų laikraščiai ne tiek stengiasi pamokyti žmonis jiems naudingų dalykų, kiek isztiekti asabiszka jiems ne patinkančias ypatas tankiai net su melo pagelba. Tuom pacziu, ar nori, ar ne nori, turi jiems atmokėti ir ne garbinanti kunigų laikraščiai. Ir teip eina asabiszka kova per elios metus. Tuom tarpu mūsų laikraščiai, iszsiliosuoti

nuo straisnių pastatytų ant asabiszko pamato, daug daugiau turėtų vietos nadingesniems rasytams. Laikraščiai privalo tarnauti visuomenei, o ne ypatoms, todėl juose neturėtų but vietos asabiszkomumams; tuom tarpu, redaguojant rasytąms szitos žodius "Lietuva" per isztisus szeezis metus, mažai pasitaikė, žinoma, iszėjus smulkų bėgančių žinių gaut rasytų, kuriose ne būtų erzinamos ir kutenamos ypatos, kas rodo, kad rasynti nori per savo rasytus ir asabiszka kepsnį iszkepti. Laikraščiai privalo kovoti su piktais darbais, o ne su ypatoms; jiems ne rupi ypatų reikalai, todėl ne gali užsiminti ne apgyniu ypatų, ne jų niekinimai. Asabiszkus reikalus reikia asabiszka atlikti, o ne viesiai per laikraščius; partijos reikalai neiszteisina rasytų, kurie szto partijos reikalus ant asabiszko pamato.

Svarbiausias tofėl mūsų priezasas rasyntis mūsų rankas, nedleidantis mums susijungti ant nuveikimo svarbiausių mūsų tautiszkų reikalų—yra mūsų asabiszki nesutikimai, asabiszki mūsų piktumai, kurių mes ne mokame pakauti ant naudos visuomenės. Užmeksime pirma asabiszkus, liaukimės užsiminiję asabiszkaus keno nors reikalais, liaukimės užkabintę ir niekinę ypatas, isz mokime jas godoti, tşyk ir prigulėdami prie visokių partijų, galėsim visi dirbti iszvien, o dirbdami kruvoj, nuveiksime daug daugiau negu dabar dirbdami mažais pulkeliais.

Isz Minersvillės, Pa. Visi nesutikimai, pesztynės, pas mus aptiko, traukiasi vien dar vis tikėjimiskai nesutikimai, žmonės pasidalino į dvi dali ir viens kitą sznairuoja. Isz tų nesutikimų naudojasi dviasizki davovai, kuriems nesutikimai tik palengvina žmonis isznaudoti, todėl jie ir stengiasi palaikyti nesutikimus. Ir tame vieng, rodosi, kad jiems atseis apsirikti, kadangi žmonės pradeda neuzsistiekti savo vadovams, krikscioniziskos doros ir meilės mokintojams. Senų usitiekiję kunigams ypac pakirto jų pasielgimus ant paskutinio Susivienijimo seimo, kur ant pačiomu isz savo rankas Susiv. iszdryso ardyti tą organizaciją ir žmonis tarp savęs pjudyti. Pjudyamas vieng, rodosi, neiszuoda tokių vaisių, kokių pjudytojai laukė.

Minersvillės Susiv. kuopa priezas seimų sudidėjo isz 42 sanarių. Tarp jos sanarių ne buvo nė jokio nesutikimų, kol ant paskutinio seimo kuopa ne isztikro ne patinkančių kunigų Milukui delegatų. Jau priezas seimą jis lakstė po Minersvillę, nieko neisagilėjo, kad tik kuopą iszardyti, rinko parassus, tik nežinia, ar jo surinkti parassai su žinia pasiraszusi. Po seimui, kada Susiv. pasidalino į dvi dali, kuopa turėjo szaukti susirinkimą rinkimui parassų ir mokesies. Pagarsėjo dabar Philadelphiaj savo "krikscioniziską" propagandą kun. Kaminkas per kelias sanvaites per savo pamokslus draudė žmonis eiti ant "bedievizsko" Susiv. susirinkimo, atėjusius rinkti parassus liepė su lazdoms iszmuzti (apart lazdos, žmogelis nieko nežino daugiau, ir Philadelphiaj su policijos lazdoms platino meilę artymo Dievo namuose). Jo pamokslų ir priekasymų vieng žmonės ne klausė, kadangi jau ir čia daugumas moka atkirti gerį nuo pikto mokslo. Priezingsai, pradėjo smarkiai rasyties prie senojo Susiv. Mūsų kuopa turi jau 54 sanarius: dabar ji daug ddesnė, negu buvo priezas seim. Kad isz mus tarpo pasitraukė stabmeldiai ir ymioniai, laikanti kunigų už Diev, mes isz to tik džiaugiamės. Prie kuniginės kuonos liko tik kelios bobos ir seneliai, prie tautiszkio Susiv. prisiraszė jauni vyrjai ir moterys. Nuo seimo prie musieziskio prisiraszė 31 ypat, prie kuniginio viena senelė. Tokius vaisius atgabena kunigų szauksmai ir saugystės per "Tėvyne!" Nors mus bjauriausiai pravardžiuoja Kaulakiai ir Kaminkai, mes ant to ne paisome, nes suprantame jau mūsų pienu mierių. Jeigu ne būtų szilpurnij, laisvamanių, juk mūsų Christaus mokslo platintojai ne turėtų medegos savo pamokslams, ne turėtų ką sakyti bažnyciose.

Vietoj iszkeliavusio rengti tarp Philadelphiajus lietuvij skerdynas kun. Kaminko, pas mus atsilbald garsus Kaulakis. Per savo pirmą pamokslą kad davė szilptarnai ir bedieviams, tai davė. Iszvadino juos kvailiais (kad mūsų kunigai iszmintingi ir apszvisti, geriausiai parodo jų surengti Philadelphiajus bažnycioj k aujo praliejimai. Bedieviai nieko panaszus rengti ne moka. Ant tokių darbų jiems isztikro truksta kunigiszkio proto ir doros Red.).

Kunigų "Tėvyne!" suspenduoją toliaus Minersvillės Susiv. kuopos tulus sanarius, kurie priezymionų Susiv. niekada neprisiliejė; jau antra kartą meta isz seno Susiv. tas paczius ypatas, kurios niekada prie jo ne prigulė.

15 d. lapkričio, besikeliant ant sztafo, pagriebė kėtis jauną 20 metų lietuvį, Vincą Januszaskų ir į smotus sudraukė. Grabiorius surinko szmotus ir gana turėjo darbo, kol juos sziaip teip sudėjo. Velionis ne prigulėjo nė į jokią draugystę. Laikraščiai ne knygų ne skaitė. Ant palaidojimo kuno be bažnytinį spėgų nedidėjo susirinko daug žmonių. Velionis paėjo isz Suvalkų gub. Plutiszkės parapijos.

17 d. lapkričio nelaimė pasiekė kitą lietuvį, Petrą Kisielį. Jis mat parėjo namon ir lipdamas trepaiz, nupuolė ir nuo apsikultų ant rytojaus pasimirė. Ant laido tuoj pat pingu ne turėjo, nes vienk karcemose pakildavo; nė į jokią draugystę ne prigulėjo. Dėti pingus ne labai kas nori, nes kiekvienas rupinasi tik apie save. J. Ramanauskas.

Isz Newarko N. J. Lapkričio 2 d. buvo losztas lietuviziskas teatras; parengė jį Ter. Mylēt. Dr. Kuopa. Atlozė komediją "Ponas ir Mudikai". Teatr isz nusidavė gana gerai, tik žmonių buvo per mažai, tai ir uždarbo liko vos apie \$8.00. Teatro rengėjams ne mažai teko panazeti kasztą ir vargo, nes ne mažai turėjo visokių trukdytojų. Matyt dar mūsų žmonės menkai supranta vortę teatro, ir tiesiog laiko ji už darbą bedievų. Kiti vėl, pamatę kunigų ant seono, rėkė, jog bedieviai tikėjimą iszjuokio; isz paties teatro piktinosi. Reikia žinoti, jog ne truko trukdytojų ir isz puses paczių sanarių T. M. D. už tai, jog pagal jų smukį visi ne szoka. Bet aczi mūsų karzietis tautos mitytojams, viską lengvai pergalejome.

Moterys rois: lezė: B a l t r u v i e n s — E. Galaukionė, L u d y t s — E. Lapaczius, O n y t s — M. Smaidziunė. Lapkričio 10 d. Teatrininkai turėjo szeiminyiską pasielkeminimą su tautiszkais pasikalbėjimais ant garbės loszikų teatro, ant to susirinkimo M. Smaidziunė sukoletavo \$1.40 ant kankintinų.

Buvusi Lietuviziska Kooperatyvų Draugystė visi jau nusmailino savo bizonį su karcemą: 10 dolierinės akcijos nupuolė ant 64c, kurios dabar akcijonieriams iszmoka. Uždėtas kooperatyvų sztoras, kurį laiko Strungiai, gerai laikosi, todėl už nupuolimą pirminės kooperatyvijos draugystės visa kaltė puola ant virszininkų už ne gerą vedimą biznio. Teatrininkas.

Isz Elizabeth, N. J. Mūsų broliai pradeda suprasti savo reikalus, supranta jau reikalą vienybės. Griebsiai ir prekystos. Pirmas neszdavo sunkiai uždirbtus pinigų žydams, dabar gali jau reikalingiausius daiktus pirkti pas savonius. Kaip ne seniai buvo "Lietuvų" rasyta, Szv. Kazimierio Dr. uždėjo valgomų daiktų sztorą. Iszsyk peisuočiai juokėsi, o dabar galisi. Biznis eina gerai ir sztore trys lietuviai turi vietą. Isz viso yra čia 13 lietuviziskų biznierių: 7 saluninkai, 3 draubųj pardavinycios, 1 valgomų daiktų sztoras, 1 laivakorzių agentas, 1 czevrykų dirbtėjas ir visiems biznis gerai sekasi. Reiktų dar duoktepio.

Lietuvų čia szkaito apie 1000 ypatų. Turi jie 3 pagalbinės draugystės, Politiszką paszelpos klubų ir Susivienijimo ir Tėvyne's Myletojų Dr. kuopas. Gyvename sunkime, prory beveik nėra. Lietuviai turi bažnycią ir gražią kleboniją ir tai be skolų. Mokyklos dar nėra, bet kaip girde, bus neuzligio parengta. Suvalkiečiai.

Isz Toluca, Ill. Szkaitydami laikraščius, mes iszgirstame apie bjaurius darbus mūsų inkvizitorij ir szventų cenzorių, kurie vietoj platinti meilę brolystę tarp vaikų vienos moti-

nos Lietuvos, vietoj jungti visus į kruvą ant nuveikimo svarbesnių tautiszkų darbų, niekina gerus tevinaičius, ant kiekvieno žingenio stabdo jų darbus. Ypac reikia bjaurėti tokiais ir kvizitorij darbais čia laisvoje szalyje, kur mums nieks ne draudžia darbuotiesi ant tautiszkos dirvos, kur priderėtų naudotiesi isz laisvės, kokios kitur ne turime, ant pastatymo mūsų tautiszkų darbų ant tvirtesziųjų pamatų. Bet apie tai bent sziumo kartu ne galima nėsapnuoti, kadangi mūsų pajegias reikia apversti ant tautai mažai naudingos partiszkos kovos: vieni jas sunaudoja ant užpuolimų ir niekinimo sau ne patinkančių ypatų, kiti gi, taigi užpulti, turi jas sunaudoiti ant atmuzimo užpuolimų, ant atsivyniojimo. Girdime visur kunigai keikia laikraščius, kitur knigas, kurios praplatina žmonių supratimą, atidaro akis, mokina geriaus atskirti blogą nuo pikto, parodo kelius, kaip apsaugoti nuo skriaudėjų; nekina tuos, kurie žmonės iszrodinėja jų kenziasas skriaudas ir mokina, kaip nuo skriaudėjų ir nuo skriaudų atsigtinti. Kunigai stengiasi už žmonių pinigų pastatytas bažnycias pavertti nuo tikrų bažnycių savininkų ir atiduoti jas vyskupams, už ką tie paskai daleidžia kunigams lupči žmonis ba mielasirdystės, rengti net kraujo praliejimus, kaip tai atsitiko neseniai antai Philadelphiaj.

Kunigai ne tik griebsia į savo despotiszką valdžią parapijas, bet ir visas mūsų organizacijas. Jie iszgrovė jau vienatinę su platesniais mieriais, tvirciaus szuornizuotą mūsų tautiszką Susivienijimą ir patraukė, dėl nesupratimo žmonių, vieną dalį į savo pusę, pavertė ją į savo įnagi korojanti už kunigų luomos reikalus. Mieli broliai, neisduokite savę už nosų vaduoti joib tvarkos ardytojų drumsciančių vandenį ant palengvinimo sau žvejonės, bet stokime visi į eilę ir dirbkime iszvien ant mūsų visų, o ne ant mūsų luomų nuodos. Smarkiausiai korojanti už savo reikalus luoma ir szpiedin geriausiai aprupinta, su skriauda mūsų kitų reikalų. Apie jos naudą mes ne privalome rupintis, ji ir teip bado ne ką; mes turime svarbesnius reikalus už reikalus mūsų kunigų luomos, už savo asiską pelną tegul ji pati koroja, mums nėra reikalo stoti jų eilėse, mes privalome rupintis apie reikalus vosos mūsų tautos, o ne už reikalus kokių nors joje iszviszpatavusių luomų. Tik tşyk, kada mes tą suprasime, paliaus mus užnaudoj vioki tvarkos ir sunkimo ardytojais; tada atsikratysime uo gerąjėjų beisistengiančių mūsų tamybėse palaikyti.

Tolukoi lietuvų ne didelė burelis ir nuveiktai tautiszkais darbais ne galime per daug girtiesi. Yra čia lietuviziska Szv. Jono Krikstytojų Draugystė ir 19 kuopa Susiv. Liet. Am. susidedanti dabar tik isz 11 sanarių. 1 d. gruodžio atsiub kuopos susirinkimas ant salės p. Sakalauko. Ateikite broliai ir prisizasykite kuoskaitlingiausieji ir tų mūsų svarbiausių organizacijų. 18 d. lapkričio atsiubuo susirinkimas Lietuviziskai - Lenkiszkio nepri-gulmingo Klubo, bet toki klubai, kur lenkai yra vadovais ir rupinasi apie savo vien tautystės reikalus, o lietuviai yra tik lenkų padėtojas, mažai mus apeina. Mes hetuviai turime savo atskirą tautiszkus reikalus, kurie ne sutinka su lenkų siekais; tie reikalai vien mus apeina.

Vaicziuliais.

Isz Mt Carmel, Pa.

Lenkiszkas laikraštis "Amerika" paduoda, jog prabaszczios czianykszczios lietuviziskas parapijos, kunigas Delinikaitis, likosi perkelta į Freeland; ant jo vietos į Mt Carmel už prabaszczio atėjo kunigas Stachnevyczius, matyt koks lenkbernis.

Dirva iszeina toliaus.

Mes, pasirėmę ant atsiviekinimo kun. Miluko, neseniai pranezėme, kad "Dirva" ne iszeisi. Tuom tarpu dabar "Zvaigždė" kunigas Kaupas paduoda, kad "Dirva" iszeisi toliaus be kun. Miluko.

Szaltuose krasztuose nėra bakterijų.

Szįdien jau daugumas sziek tiek apszvistių skaitlytojų gerai žino, kad visokais lmpanczias ligas gimdo smulkus batvėrimai, arba maži gribeliai, kokių be padidinanczių stiklų vadinamų teleskopais, ne galima matyti. Kadangi ant žemės paviršiaus ne visur yra lygiai daug tulų smulkuzių daiktų arba bakterijų, tai reiktų manyti, kad tuose krasztuose, kur bakterijų yra mažiau ir ligos recziau pasitaiko, o ten, kur jų yra daugiau, daugiau žmonės kenzia nuo užsikrecziamų ligų. Paveikslan, ant augztų kalnų bakterijų yra mažiau negu "apaczioj, taigi klonyse. Isztikro ant augztų kalnų užsikrecziams ligos siaucia daug recziau negu žemai esančiose klonyse, o kaip kitų ligų kalnuose niekada ne buvo. Antai choleros ne buvo augzciauz 5000 pėdų nuo jurių paviršiaus.

Daktarai, iszplaukę į sziaurinius ledinius krasztus su expedicija szvediszkio tirinėtojas Nathor, užsimanė persitinkinti, ar daug yra

Isz visur.

— Laiko paskutinių žemės drebimų Erzerume, Azijetisko Turkijoje, praėjo 130 žmonių.

— Mieste Darmstad, Vokietijoje, sudegė didelė trioba gimnastikos draugystės. Ugnyje pradžioje keturi žmonės.

— Austrijos sostinėje, mieste Viudobonoje, ypacz beturčių apgyventose miesto dalyse pasibaigė seniausioje mokykloje.

— Mieste Olviopol, pietinėje Maskolijoje, užgimė maizstai; krikščionys, kaimietiniai musė žydus. 20 žydų liko užmuštų.

— Ant žmonių apšvietimo visos Maskolijos, ant atnešančių metų randas paskiria tik 37 milijonus rublių, taigi ant 4 milijonų daugiau negu žymet.

— Berlyno universitetą ant beganzio, puseeio užsirasz 126 amerikonių ir 52 amerikėnės. Se nauisia isz lietuviu žydi 60 metų, jauniausia gi 20 metų.

— 27 d. spalnio, ant ežero Bialkal, Siberijoje, besikelian, susidauzė trys laivai vežanti darbininkus; prie to, 175 žmonės prigėrė.

— Izpanijoje, mieste Corunna, viešinio garnizono kazarmėse atstiko baisi eksplozija, kurios dalis kazarmų liko sugrūta, trys kazarmė ant vietos užmušti, 17 gi yra sunkiai sužeisti.

— Iz Vindobonoje atėjo telegramai, buk ant ulyzios Serbijos sostinėje, Belgrade, suzovė kas i yadiuojančią karaliene. Ar suzvis užgavo karaliene, dar nežinia.

— Prie salų Ugninės žemės, pietinėje Amerikos užbagoje, susidauzė prancūziskas laivas "As-tree". Prie to praėjo 6 jurininkai, likusieji 20 liko iszgelbėti garlaivio Chaco.

— Danijos pakrantėse siautė smarki sniego dargana ir vėtra, laike kurios 8 laivai liko vėjo prie kranto pristumti, isz jų tapo sudaužyti. Laikė ty vėtrų daug žmonių pradžio ant jurij.

— Ant pietinių Filipinų salų siaucias raudplės. Amerikizkos valdžios iszardė prisakymą priverstinai skiepyti visiems ciazbuviams apsaugojimo raudplės.

— Vokietijoje prasti laikai traukiasi toliaus. Tulos dirbtuvės, ne turėdamos kur paduoti iszdirbim, mažina skaitlių darbininkų; iki szio atsiarado jau daug darbininkų be darbo, kuriems dirbtuvės ju douti ne gali.

— Prancūziskas moksliniec Hugues Leroux liko pakviestas ant profesoriaus vieno isz geriausių visos Amerikoje Harvardo universiteto. Leroux pakvietimui prieži ir vasario mėnesį ateinančių metų keliauja i Ameriką.

— Atenuose, Grekijos sostinėje, užgimė studentų maizstai. Studentai iszdaudė langus dviejų laikraszojų redakcijų. Ant jų suvaldyto pasaukė kelis eskadronus raitų kareivių. Susišėmė daug studentų ir kareivių liko sužeisti.

— Izspanijoje, miestuose: Madride, Barcilonoje ir Valencijoje atsinaujino universitetų studentų maizstai. Madride studentai užpuolė ant ulyzinių karų ir etengėsi juos uždegti. Prie vaikymo jų, 20 žmonių liko sunkiai sužeisti.

— Džiova ypacz visuose civilizuotose kraštuose platinasi pasibaistiniai. Yra vienos ant svieto kraštai, rods ne augstai civilizacijos pasikėlė, kur džiovos visai ne pažista, kur jos visai nėra. Toks kraštaz yra antai Abisinija.

— Londono laikraštis "Daily Mail" patalpino telegramą isz Krokavos, karioje paduoda, buk kaimo Wresnia, Prusuose, mokiniojai plakė lenkizkus mokininius užtai, kad jie atsiskė mokinietis katechizma vokizkoj kalboj. Tėvai protestavo prieš mokiniojų pasielgimą i tauti valdžios tuos surakino i rotėlius ir įmetė i kalioj. Rod

vokizkos valdžios tankiai bjauriai elgiausi su lenkais, bet ir jos ne drystų teip elgtiesi, kaip czia paduoda. Telegramas todėl ne iszrodė teisingu. Jeigu tas būtų atsitikę, tai be abejonės lenkizski parlamento pasiuntiniai būtų tą klausymą parlamente pakėlę.

— Amerikonai mėgsta spjaudytis, kur tik jiems patinka, kareiviai spjaudo ant sienų kazarmėse. Dabar kareivizkos valdžios ant Filipinų salų visose kazarmėse pagarsino, jog nuo dabar uždrausta po didelėmis bausmėmis spjaudyti ant sienų kazarmų kambaruose.

— Mieste Zittau, Sakų karalystėje, Vokietijoje, liko suarezuotas Suvienytų Valstijų vice konsulas Shilling; palaikė jį areste per visą dieną. Mat suarezuoto jį Vokietijos grėdininkai per apsirikiimą; palaikė jį už pagėjus isz Madgeburgo amerikėnų kunigę Matthews.

— Prancūzijos viesių darbų ministeris, su pritarimu kitų sandraugų, nusprendė paduoti ant užtvirtinimo parlamento naujas tiesas — sutrumpinancias darbo laikų visose Prancūzijos kastyuose: nuo ateinančio liepos mėnesio darbo diena bus 9 valandos, nuo 1904 m. — 8½ val., o nuo 1909 m. — 8 val.

— Berlyno laikraštis "Lokal Anzeiger" praneša, buk Maskolijoje ir Vokietijoje dabar pradėjo tarybų buk szitos viešpatystę rengiasi susaukti terptautizskę konferenciją ant apkalbėjimo, kaip giariausiai visų susijungusių viešpatystę pajėgoms galima but iszaukinti anarhistus arba juos nevodingais padaryti.

— Prancūzijos angleksiai reikalauja: trumpesnio darbo laiko, geresnio užmokėsio ir pensijų ant senatvės negalintiems uždirti darbininkams, kurios padidintų ant 8 milijonų frankų rando iszardimus kas metų. Jeigu darbininkų reikalavimai ne bus iszpildyti, jie kada visoj Prancūzijoje pakelti sztraikus.

— Paskutiniuose laikuose Izspanijoje sudegė daug katalizskų bažnyčių ir tai nuo padegimo. Padegėjų niekur ne pasiskė surasti. Mat tokiu būdu žmonės baudžia nekenciamą kunigiją, kuri isz tikro, valdydama santinę žmonių, visą kraštą i nelaimę ištumė. Ką gi vienog kaltos bažnyčios?

— Popiežius prisakė Czekijos ir Moravijos vyškupams nesiskizti i tautizskę kovą su vokieciais. Tokį jau prisakymą gali iszduoti ir lietuvizskę dvasizskijai, kad ji nesiskiztų i kovą lietuvių, kovojančių už savo tautizskas tiesas. Musų dvasizskija, žinoma, klausys popiežiaus ir vyškupų prisakymo, o ne tautos szauksmo.

— Rinkimai parlamento pasiuntinių Galvay apskrityje, Airijoje, pasibaigė. Likosi iszrinktas burij pulkaninkas Lynch, kuris gavo 1247 balsus, anglezsko gi rando kandidatas gavo tik 463 balsus. Žinoma, Lynch ne galės užimti savo vietos parlamente, kadangi jį suarezuotų anglezskas randas, jeigu tik jis i Angliją atkaktų.

— Telegramai atsiųsti isz Lwovo i Vindobonę paduoda, jog azijatizskas maras siaucias placziai po visą pietinę Maskoliją. Masrivoj, Odesoj, Kijevė, Chersonuij ir kituose miestuose szimtai žmonių numirė nuo maro. Ar teisinga ta žinia, sunku pasakyti. Telegramas apie tai atėjo isz lenkizsko szaltinio, o lenkai papratę apie Maskoliją, žinoma ant jos ne naudos, net per tankiai ne butus paskalas i svieta leisti.

— Mieste Galway, Airioje, airiai nacionalistai su didideleis iszklimėms apvaizsziojo iszrinkimą už parlamento pasiuntinių burij oficioer Lyncho, kuris dar bar gyvena Paryžiuje. Airiai nacionalistai vakare illuminau miestą isz džiaugsmo, iszdaudė langus visų anglezsko rando szaltininkų. Priesz daufanczius langus iszsiuntė visą miesto policiją, bet policistai juo patiko su sknemima. Susimuzime isz abiejų pusių daug žmonių liko sužeisti.

— Prekė pinigų. Ruskas rublis po 52½ Prusizkos markės po 24½. Prie kiekvieno pinigų siuntinio reikiš pridėti 30c. ant paczo kas

Drugiai ir sziluma.

Lietuvoj vasaros laike lakioja daugybė drugų; svarbiausios atmainos yra — balti ir margi. Szilutose kraštuose gyvena kitokios atmainos ty gyvūnų, terp kurių yra drugiai turinti labai gražių parvų sparnus. Jau 30 metų atgal vokizskas mokslinieczius Weissmann peratikrino, kad isz vieno drugų kiazuzinių, per jų didesnę suzildymą arba per atszaldymą galima iszperiinti dviejų atmainų drugus. Szveicarizskas mokslinieczius Standfuss isz Zuericho vedė toliaus pradėtus Weissmanno tirinėjimus su drugų kiazuziniais ir neseniai pagarsino vaizius savo tirinėjimo. Isz kiazuziaų padėty paprastos Szveicarijoje baltų drugų atmainos, juos iszsiuvytymo kirmiu, jeigu juos laike temperaturoje (szilmo) 4—6° pagal Celcius termometrą, iszsiuvytė drugai sziaurinių kraštų, gyvenanti laike trumpų vasarų Sziaurinėje Norvegijoje ir ant salų Ledinijų kiazuzių. Isz ty pačių drugų kiazuzinių, auginant jų kirmius temperaturoje 37° pagal Celcius termometrą iszsiuvytė drugų atmaina gyvenanti ant salų Korskos ir Sardinijos, taigi sziltesniuose negu Szveicarija kraštuose. Laikydamos gi Szveicarijos atmainos baltų drugų (ty pačių, koki yra ir Lietuvoj) kirmius tik po dvi valandas kas dieną per tris dienas temperaturoje 42° Celcius term. apturėjo atmainą, kokia kaip kada pasirodo ir vidurinėje Europoje, bet tik labai karstose vasarose. Isz ty pačių Szveicarijos drugų kiazuzinių, iszsiuperjusius kirmius laikydamos sziltesniaime ruime per visą jų iszsiuvytymo laiką, Standfuss apturėjo drugų atmainą pasirodancią Sirioje ir Palestinoje, ir tai tik liepos ir pjūtės mėnesiuose, taigi laike didžiausių tuose kraštuose karstizskos isztirimai tie isz mokslizskos pusės yra labai svarbus, kadangi jie parodo, kad po įtekme visokių aplinkybių, ypacz gi po įtekme szilumos ir szalezio drugų atmainos greitai keizciai ir kad dalis atmainų uzilaiko tik po įtekme ty pačių aplinkybių, kurios jas iszdirbo.

— Pareitos nedėlios dieng, Houdel hallei atsibuvo susirinkimas draugų kariaujančių už laisvą savo krašto burį. Ant susirinkimo kalbėjo geriausi kalbėtojai. Tapo uatarta parengti didelį susirinkimą ant burų naud, kuris atsibuvo 1 d. gruodžio Auditorium teatre.

— Ant W. 25 str. likosi nežinomų plėšikų mirtinai paszautas Jonas Weiss. Revolverio kulka įlindo žmogui i pilvą. Jis mat norėjo pavyti beganczius plėšikus. Vienas isz jų, atsiaukęs, szovė ir jo szuvis užgavo mirtinai Weissą.

— Pn. 24 S. Sangamon str. mergina Anne Van Brooth susibarė už ką ten su Andriumi, Bowland. Tas, perpykęs, griebė deganciz liampą ir metė i merginą. Drabužiai jos, kerosino apliet, užsidegė ir kol juos, subėgę kaimynai, užgesino, mergina teip baltis apdegė, kad nugalbenta i ligonbutį, neulgiu pasimirė.

— Pareitos szubatos vakarą užsidegė namai lietuvių apgyventi ant 33 str. netoli "Lietuvos" redakcijos. Prie gesinimo daug daiktų liko pagadyti ir namai teip likosi pagadyti, kad gyventi juose ne galima, reikia todėl žmonelms kraustyti i kitur.

— Ant kertės Division ir Noble str. lenkas Antanas Wladkowski susibarė su nepaizistamais, vyriškiais. Vienas isz jų isztiraukė peilį ir supiaustė Wladkowskui rankas, peizius ir galvą teip kad reikėjo ju tuojus gabenti i Szv. Elzbiotos ligonbutį.

— Ant kertės Division ir Noble str. lenkas Antanas Wladkowski susibarė su nepaizistamais, vyriškiais. Vienas isz jų isztiraukė peilį ir supiaustė Wladkowskui rankas, peizius ir galvą teip kad reikėjo ju tuojus gabenti i Szv. Elzbiotos ligonbutį.

Nauji iszradimai.

•• Gyvenantis Bridgeporte, Conn., Gustav Whitehead padirbo lekiantį vežimėlį ir jo pagelba tulį New Yorko kapitalistai nori parengti specializską dirbtuvę tokių vežimų. Jis sako, kad vežimėlis lakiojimo 6 žmoniems kasztuos tik 2000 dol. Vežimėlį jis galėjo padirbti, tik ar jo padirbtas lakioj, tai jau visai kitas klausymas.

•• Profesorius Linde isz Monachijos, Vokietijoje, iszrado pigų budą dirbimo pavertso i skytį oro ir savo budą užpatentavo jau Europoje, o dabar atsiaukė i Washingtono patentų biurą. 1897 m. i tą biurą atsiaukė Tripler isz New Yorko reikalaudamas patento ant savo budą dirbimo skyto oro, bet Washingtono patentų biuras ne pripažino jam patento.

•• Profesorius Colorado stato universiteto, Dras William Duane iszrado budą siuntinėjimo ant syk i visus kraštus daugybės telegramų vienu dratu. Prie bandavoniu siuntė jis ant syk vienu dratu 18 telegramų, pasinaudodamas isz paprasto Morse aparatą. Bandavonės iszpulė su visu pasekmingai.

•• Technizskame institute Charlottenburge, netoli Berlyno, atliko bandavones su padirbtu pagal naują budą, iszrasz Gibelero, plieno. Plienas iszdirbtas pagal naują budą yra keturis karstus kietesnis už dabartinį geriausio, o jo padirbtas ant 50% atseina pigiau. Kanuolės szuvis, koks padirbtas pagal Kruppo budą 4 milimetrų storę blėtę perdėm pramuzsa, padirbtą pagal Gibelero budą įlenktą tik ant 1 milimetro giliai. Peliai padirbti isz Gibelero plieno pjausto kitokį plieną ir geležį teip, kad dabartiniai peliai pjauna medį.

•• Netoli "Sandy Hook" Amerikos karizkos laivynės komisija darė bandavones su nauju parku szaudymui isz kanuolių: naujas parkas užpakalių palieka visas eksplozuojancias medegas vartojamas kitur. Pasinaudojant isz naujo parko, szuvis isz 12 colinės kanuolės pramuzsė perdėm 1½ storę lentą, padirbtą isz kieciausiu Kruppo plieno. Isz naujų medegų padirbtas tas naujas parkas, tą laiko paslap-

Per kelis mėnesius sirgus reumatizmu, nuo kurio i kitokios ligos pradėjo apsirėkinti. Perleida daug daktarų, bet ne vienas neiseigė manes isgydyti. Ant golo nuvykau prie D-ro A. M. Baceviciaus So. Chicagoje ir jis lasgydė mane su vienu diena.

Vietinės žinios.

— Namuose pn. 2470 South Park ave. rado negyvą gyvenantį czia 38 metų aptiekorių J. L. Woodą. Kuną nugabeno pas namurėlių laidotojų Perigo. Nuo ko pasimirė Wood, tikrai nežinia. Paakūtinę naktį jis amon parėjo girtas.

— Namuose pn. 482 S. Sangamon rado lovoj negyvą 19 metų šydėlkartę J. Scharf, pseinanciz isz Maskolijos. Daktaras nusprendė, kad ji nusinuodino. Kokios priezastys privedė jį prie patūdystės, nežinia.

— Pareitos nedėlios dieng, Houdel hallei atsibuvo susirinkimas draugų kariaujančių už laisvą savo krašto burį. Ant susirinkimo kalbėjo geriausi kalbėtojai. Tapo uatarta parengti didelį susirinkimą ant burų naud, kuris atsibuvo 1 d. gruodžio Auditorium teatre.

— Ant W. 25 str. likosi nežinomų plėšikų mirtinai paszautas Jonas Weiss. Revolverio kulka įlindo žmogui i pilvą. Jis mat norėjo pavyti beganczius plėšikus. Vienas isz jų, atsiaukęs, szovė ir jo szuvis užgavo mirtinai Weissą.

— Pn. 24 S. Sangamon str. mergina Anne Van Brooth susibarė už ką ten su Andriumi, Bowland. Tas, perpykęs, griebė deganciz liampą ir metė i merginą. Drabužiai jos, kerosino apliet, užsidegė ir kol juos, subėgę kaimynai, užgesino, mergina teip baltis apdegė, kad nugalbenta i ligonbutį, neulgiu pasimirė.

— Pareitos szubatos vakarą užsidegė namai lietuvių apgyventi ant 33 str. netoli "Lietuvos" redakcijos. Prie gesinimo daug daiktų liko pagadyti ir namai teip likosi pagadyti, kad gyventi juose ne galima, reikia todėl žmonelms kraustyti i kitur.

— Ant kertės Division ir Noble str. lenkas Antanas Wladkowski susibarė su nepaizistamais, vyriškiais. Vienas isz jų isztiraukė peilį ir supiaustė Wladkowskui rankas, peizius ir galvą teip kad reikėjo ju tuojus gabenti i Szv. Elzbiotos ligonbutį.

Draugysziu Reikalai

Chicago Dr-te Liutovys tures savo priemotini susirinkima nedėlio, i Gruodžio 1 val. vidurdienio, i Petrozianus saleje, 168 W. 18 str., ant kurio vienas sanariu kvezia but, nes bus rinkimas naujos administracijos ir apvarstymas kitu svarbiu reikais. Naujimas istojimas dar \$1.00.

Chicago, Dr-te S. Dankanto tures savo menesini susirinkima nedėlio, i Gruodžio 1 pirmą valandą po pietu. Saleje K. Liandanco, 3201 S. Morgan St., ant kurio kveziaime vienas sanariu, nes yra svarbus reikalas ant apvarstymo. Telposgi ir naujus kvezia prisiraszti pakito istojimas \$1.00.

S. Abramavice, Sekr., 946 - 33rd St. Chicago, Lietuvizsko Krauziu Dr-te tures didžiausia mitinga petnyčio, 29 Lapkricio 8 val. vakare, J. Petrozianus saleje, 168 W. 18 str., ant kurio vienas kiazuzis kvezia, kuoskaltingiausiai susirinkti.

Naujas klubas. Chicago Ill. 9 d. Lapkricio susitvėre naujas klubas "Young Lithuanian Sporting Club" ir iszrinko sekanciz administraciją: Mike Palais prez. Alfons Radavicius vice-pres. Ant žemot sek. Paul Right kassier. kass globelja Wm. Daulgis ir Jos. Zemont. Klubo rulumas yra atdaras utarnika, ketversis ir zabutomis nuo 7:10 val. vakara, po nr. 618 S. Union st. Kas nori prisiraszti tegul ateina i ruima vires minetas vakarais.

Scranton, Pa. S. L. A. Kuopa No 30 lankis savo susirinkima nedėlio, i Gruodžio 3 val. po pietu, saleje P. Lipavicius, 1837 Main ave., ant kurio kveziaime vienas sanariu prubuti ir naujus prisiraszti.

Brooklyn, N. Y. Liet. Socialistu vietine kuopa tures dideli susirinkima nedėlio, 2 val. po pietu, 8 Gruodžio, K. Balciunasa, 262 Metropolitan ave.

SHENANDOAH, PA. Andrius Macis, 447 W. Limest. MT. CARMEL, PA. Petras Bieliuiskas, WATERBURY, CONN. Jonas Tarela, 677 Riverside st. WESTVILLE, ILL. V. S. Kreivenas, SCRANTON, PA. Mikolas Kamazaukas, 1740 Nay Ang Ave. DETROIT, MICH. M. Mokus, BALTIMORE, MD. L. Gawlia, 2018 N. Washington st. PHILADELPHIA, PA. J. Barona, 1002 S. 2nd Street. M. A. Ignatas, 1124 S. Front St. "Lietuvos" komitetas agentai. Winos Kudauskas, Jurgis Kazakevicius, Juozas Petrakis, Juozas Matutis, K. Labanaukas, Kur sie vyrai atsilankys, lietuvių gal pas juos uzisraszti "Lietuvos" ir prumenuoti jiems usimokėti; pinigai bus teisingai gauti priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes klgas ut te pacis progi kaip ir redakcioje. "Lietuvos" istatymai.

Pajleszkojimai.

Pajleszkau Isidorius Raudas, isz kaimo Varnioniu, Szialiu pav., Vincento Boso, isz kaimo Papasiniu, Raseiniu pav. ir Jurgio Januszkevicius, isz gyveno Johanesburgo, So. Afrikoje. Telkiz atsiaukinti ant adreso: Antanas Matus, Rend, W. Va.

Pajleszkau savo draugo, Karsoko, (varda pamirszau), Suvalku gub., Ljubavo gm. Telkiz atsiaukinti ant adreso: Jonas Pukas, Wilmerding, Pa.

Pajleszkau savo draugu: Antano Jurgalco (anglizskai jis vadinais Tony Ross), isz Jono Spingio, 4 metai sigal jie gyveno East St, Luols, Ill. Jie patys ar kas kitas telkiz duoti žine ant adreso: Nastor Girdvain, 781 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

Pajleszkau savo pusbroliu, viens 7 kias 9 metai Amerikoje. Pernai jie gyveno Wilkes Barre, Pa. Jie patys ar kas kitas telkiz duoti žine ant adreso: Petrone Jekszute, 33 W. 25th str., Chicago, Ill.

Pajleszkau savo broliu, Jono Packevicius isz kaimo Bambinsku, ir szvegerio, Vinto Bekello, isz kaimo Bolovos, Suvalku gub., Kalvarijos pav. Simo gm. Jie patys ar kas kitas telkiz duoti žine ant adreso: Mateuszus Packevicius, 141 Metropolitan ave., Brooklyn N. Y.

Pajleszkau savo broliu, Franciszkas Grudinskiu, Kauno gub., Telzizu pav., perieita pavaarsi rase isz Hamburgo, kad vaziuotu Amerikon, bet neilinau kur nuvaziuotu. Jis patys ar kas kitas telkiz duoti žine ant adreso: Antanas Ruginskis, Box 317, Virginia, Pa. (6-12)

Pajleszkau savo dedes, Isidorius Maskoliciu, isz kaimo Labegoje, Erzvilkos vol. Raseiniu pav. Kauno gub. Jis patys ar kas kitas telkiz duoti žine ant adreso: Ant. Maskolaitis, Brooklyn, N. Y.

Pajleszkau geros vietos ant uždėjimo kiazuzizkos szapos. Jeigu kuriame miste rastusi tinkanti vieta, kur mažai kiazuziu ir žydu dar nera prisivelisusi, telkizis man duoti žine, o asz paczo kasztus sugrazdinsu i ten apsaides urodytojų vietas atsimokėsi. Mano adresas: M. Z. T. Box 24, So. Boston, Mass. (13-12)

Ankos ant besimokincanzis jaunomones. J. Kazakevicius, Shenandoah, Pa. \$1.00.

Pasargos Skaitytojams.

1) Kada tik raszai laiszką i "Lietuvos" redakciją, visada parasyzk ant laiszkos savo varda ir adresą.

2) Kada reikalauji pirmajinio adreso, visada paduok ir senaji savo adresą. Jeigu pati gerai raszti nemoki, tai adresa duok tikrai, geriau mokancziams, parasyti.

3) Jeigu iszerki "Money Order", tai nelyklyk i jį pas save, bet priauk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigų isz paczo gauti. Paslaik sek tik madais baltu korekcia, o dideneja, melyna priauk redakcijai. "Money Order" suaukie prastoje gromatoje, registruoti jo ne reikia.

4) Sumas nesiekiancias vieno dolerio, gali prisiauti pacztineim marmekim, bet jeigu suma siekia viena dolieri ar daugiau, tai suauk pinigais arba "Money order". Siuanciant marmek, reikia jas įdėti į laiszką liuzas, ausas, neupispausti ir ne lipinti ant laiszko. Sulipintos ant laiszko arba vieno ant kitos niekam netinka ir tokios už pinigus nebus priimtos.

Mediame raszaju temyti ant vires paduoti paszargų, o tokio būdu palengvinti iszleisti darba prie laiszku atskajinimo ir patys veiklaus atskajaus gausie. "Lietuvos" iszleisti.

Gydykla nuo Reumatizmo. Aptiekų gydyklos neprigelbti nuo tos ligos. Vieni daktarai rodyja tai, kiti ka kita, o žmones kaip kente teip i kencia. Taigi pameginkiti D-ro Sybas Elektrizska Alieju. Jis tikrai pagelbos. Istepti kiti skaudamus vietas. Parva to aliejaus yra teip ir ant to turti temyti dirbtis. Dauguma juoni iszsigyde. Preke bonkoles 50c. Galima jį gauti pas vietinius agentus arba nuo generalizsko agento J. L. Smith, 212 W. Division st. Chicago, Ill. Isz tolymensiu miestu gali atsiauti pinigų pacztineim marmekim.

"Lietuvos" agentai. NEW YORK, N. Y. Jonas Naujokas, 832 2nd Ave. NEWARK, N. J. V. Ambrazevicius, 180 Ferry st. BROOKLYN, N. Y. Stanislavas Rinkivicius, 73 Grand st. Juozas Matutis, 112 Grand st. K. Balciunasa, 262 Metropolitan ave.

SHENANDOAH, PA. Andrius Macis, 447 W. Limest. MT. CARMEL, PA. Petras Bieliuiskas, WATERBURY, CONN. Jonas Tarela, 677 Riverside st. WESTVILLE, ILL. V. S. Kreivenas, SCRANTON, PA. Mikolas Kamazaukas, 1740 Nay Ang Ave. DETROIT, MICH. M. Mokus, BALTIMORE, MD. L. Gawlia, 2018 N. Washington st. PHILADELPHIA, PA. J. Barona, 1002 S. 2nd Street. M. A. Ignatas, 1124 S. Front St.

"Lietuvos" komitetas agentai. Winos Kudauskas, Jurgis Kazakevicius, Juozas Petrakis, Juozas Matutis, K. Labanaukas, Kur sie vyrai atsilankys, lietuvių gal pas juos uzisraszti "Lietuvos" ir prumenuoti jiems usimokėti; pinigai bus teisingai gauti priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes klgas ut te pacis progi kaip ir redakcioje. "Lietuvos" istatymai.

Scranton, Pa. S. L. A. Kuopa No 30 lankis savo susirinkima nedėlio, i Gruodžio 3 val. po pietu, saleje P. Lipavicius, 1837 Main ave., ant kurio kveziaime vienas sanariu prubuti ir naujus prisiraszti.

Brooklyn, N. Y. Liet. Socialistu vietine kuopa tures dideli susirinkima nedėlio, 2 val. po pietu, 8 Gruodžio, K. Balciunasa, 262 Metropolitan ave.

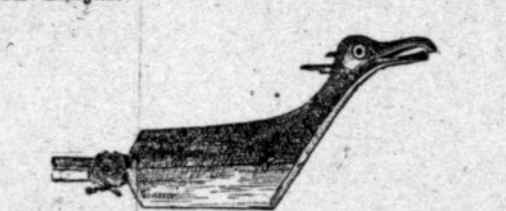
SHENANDOAH, PA. Andrius Macis, 447 W. Limest. MT. CARMEL, PA. Petras Bieliuiskas, WATERBURY, CONN. Jonas Tarela, 677 Riverside st. WESTVILLE, ILL. V. S. Kreivenas, SCRANTON, PA. Mikolas Kamazaukas, 1740 Nay Ang Ave. DETROIT, MICH. M. Mokus, BALTIMORE, MD. L. Gawlia, 2018 N. Washington st. PHILADELPHIA, PA. J. Barona, 1002 S. 2nd Street. M. A. Ignatas, 1124 S. Front St. "Lietuvos" komitetas agentai. Winos Kudauskas, Jurgis Kazakevicius, Juozas Petrakis, Juozas Matutis, K. Labanaukas, Kur sie vyrai atsilankys, lietuvių gal pas juos uzisraszti "Lietuvos" ir prumenuoti jiems usimokėti; pinigai bus teisingai gauti priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes klgas ut te pacis progi kaip ir redakcioje. "Lietuvos" istatymai.

ETHNOLOGIJA

arba
Mokslas apie zemes tautas.

Pagal Drą M. Haberlandą.

Apert bugno, necivilizuotos tautos turi dar daugybę visokių pierplandžių, girgzdancijų, barškančių muzikališkų instrumentų. Pierpynė vartojama prie visokių burtų priguli teipogi prie svarbesnių muzikališkų instrumentų. Szamanai (kunigai) tulų Sziaurinės Azijos tautų, šokdami, suka pierplynę, kol ne įpuola i konvulsijas.

Medinė pierpynė indijonų Sziaur-vakarinių Amerikos pakrantė.

Pirmutinį isduodančių grazius tonus muzikališkų instrumentu visur buvo švilpynė arba flėta, padirbta isz kaulų žvėrių arba užmušto priešo: čiulpdamas smegenis isz kaulų žvėrių, mat žmogus susekė, kad kaulai, turinti skylių viduryje, švilpia ir tą isztirimą jis sumislyjo sunaudoti ant pasidarymo geresnio, toli užpakalių paliekancio sentuosius, naujo muzikališko instrumento. Kad istempta struna isduoda balsą, žmogus galėjo persitiktinti, vartodamas istemptą lankų metymui vilyčios ir tas privedė jį prie pasidirbtos kitokio muzikališko instrumento. Is pradžių toks instrumentas ir buvo vien lankas su viena istempta ant jo struna. Paskui pradėjo tempti po kelias strunas ant lukšto kokosinio riešuto — is to, laikui bėgant, isdirbto civilizuotų tautų gitara, arfa, ant kokios, kaip žinote, jau Dovydas ramino nuiludimą karaliaus Sauliaus; ant to paties pamato stovi senovės tautų lyra. Tokiu būdu visokios tautos, gerindamos muzikališkų instrumentus, sutvėrė čielas orkestras. Is padirbtos is žvėries arba žmogaus blauzdkaulio flėtos isdirbto daugybę pučiamų muzikališkų instrumentų, neisekiant vartojamų krikščioniskose bažnyčiose vargonų, o istemptas lankas per eiles amžių privedė prie sutvėrimo daugybės striunių, kaip antai: kanklių, gitaros, lyros, mandolinos, citros, arfos, net piano.

Vietoj plojimo delnais, negrai turi jau geresnius muzikališkus instrumentus, kaip antai: tantam ir čineli, konstantius, turi jau net ypatizską pianą, isduodanti tokius jau skambėjimus kaip ir lietuvizkos kanklės. Vidurinės Afrikos negrai gali jau sutverti didesnes ir mokesnes orkestras is visokių instrumentų. Visoki negrizki valdonai, ar jie turi daugiau, ar mažiau pavaldinių, užlaiko karališkas orkestras is kelių arba ir kelių dešimčių muzikantų, teip jau kaip tai yra ant valdonų dvaro pas civilizuotas tautas. Pas indijoniskas gimines yra specializski muz

